

Aktivní střelec a prvosledové hlídky policie

Cílem autora je stručně seznámit čtenáře s problematikou fenoménu pocházejícího z prostředí bezpečnostní komunity zvaného amok, neboli útok aktivního střelce. Dále pak popis a vysvětlení systému reakce policie na takové situace prostřednictvím nově zřízeného systému prvosledových hlídek.

Amokový útočník

Útok psychicky narušeného občana na Slovensku v roce 2010, který zásadně upozornil úřady, policejní sbory i veřejnost na vážné nebezpečí nového fenoménu, kde psychicky narušený jedinec, který je ozbrojen střelnou zbraní, se jí rozhodne použít na veřejně přístupném místě proti jiným osobám, s cílem co nejvíce jich zranit a usmrtit, vnesl zamyšlení o přípustnosti zažít možný podobný exces i na území ČR. Pro připomenutí čtenářům, popisovaný útok se odehrál dne 30. 8. 2010 na Slovensku v obci Devínská Nová Ves, kdy 48 letý pachatel Lubomír Harman střílel legálně drženou zbraní v panelákovém bytě, kde usmrtil 6 osob jedné rodiny. Poté vyšel na ulici a střílel na kolemjdoucí, případně lidi nacházející se na balkonech či oknech. Svým jednáním zranil dalších 15 osob a 1 ženu na balkoně usmrtil. Policie na místo dorazila za dvě minuty po oznámení, avšak útočníka zastavila až zásahová jednotka, která dorazila 25 minut po oznámení. Pachatel spáchal sebevraždu v okamžiku příjezdu zásahové jednotky na místo události. Tento útok však neznamenal zlom ohledně vytvoření nového konceptu hlídek policie o kterém bude i mimo jiné tento článek. Slovenská policie postupovala standardně, jak je vycvičena a připravena reagovat v podobných případech již desítky let, stejně tak by zřejmě postupovala v takovém případě i česká policie. Na Slovensku, a ani v Česku, se po tomto útoku z taktického hlediska reakce policie na podobný útok nijak nezměnila. V ČR k tomuto došlo až v okamžiku mediálně známého útoku v restauraci Družba v Uherském Brodě o pět let později od popisované střelby na Slovensku (podrobný popis níže). Tehdejší policejní prezident (pozn. autora: gen. Tuhý) pověřil tehdejšího ředitele služby pořádkové policie Policejního prezidia, aby změnil dosavadní systém reakce na ozbrojeného a střelce nebezpečného pachatele, který do té doby fungoval bez zásadních změn přes padesát let (např. barikádová situace, zajištění perimetru, evakuace osob a zákaz vstupu, vyčkání na zásahovou jednotku), a takto vytvořil nový systém, který bude fungovat akceschopněji a povede k včasnějšímu zákroku popř. eliminaci střelce. Takle situace i akutní potřeba reakce policie vlastně nahrála možnosti využít přes rok starou metodiku IZS, která popisovala spolupráci složek IZS na takovém typu zásahu, a urychlit takto přechod a zavádění nového výcviku, postupů a spolupráce s IZS na místě činu, soustředěného k eliminaci střelce. Ve skutečnosti stačilo udělat ze všech hlídek „prvního sledu“ nový systém speciálně vycvičených a vybavených policistů schopných a přednostně vysílaných hlídek k eliminaci střelce. Stručně řečeno, vytvořit spojnici (mezičlánek) mezi policisty obvodních (místních) oddělení policie a zásahovou jednotkou, reagující na oznámení střelce. Od této chvíle se metodický postup podpořil pokynem policejního prezidenta o plnění úkolů a postupů policistů. Začal tedy oficiálně fungovat systém nazvaný *prvosledové hlídky*. Jak již bylo řečeno, první zmínka totožného názvu vznikla v listopadu roku 2013 v souboru typových činností GR HZS, kde členové pracovní skupiny pro tvorbu souborů typových činností GR HZS za Policii ČR (ředitel + garant činností zásahových jednotek z ŘSPP) ve spolupráci s HZS a ZZS vytvořili metodiku s názvem „AMOK - útok aktivního střelce“, která byla vydána jako typová činnost STČ č. 14/IZS-2013 s účinností od 1.1.2014. Vydání pokynu policejního prezidenta vedlo k okamžitému zavedení systému prvosledových hlídek v nezbytně provozuschopném stavu. S komplexním a úplným plošným zavedením

se přitom počítalo nejpozději do roku 2020 a s povinností dojezdu prvosledových hlídek na místo události max. v průměrném čase do 10 min. Podrobně bude popsáno v další části práce.

Prvosledové hlídky [1]

Zařazení v rámci struktury PČR

Prvosledové hlídky působí zpravidla v určené části územního obvodu krajského ředitelství policie nebo územním obvodu obvodního (městského) ředitelství policie. Základní úkoly prvosledových hlídek jsou stanoveny ve zmíněném Pokynu policejního prezidenta č. 130/2020 o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti. Prvosledové hlídky obvykle provádí výkon hlídkové služby[2] nebo činnosti obdobného charakteru, nelze je využívat pro předem plánované úkoly (např. eskortní činnosti, strážení osob) nebo úkoly neodpovídající svým charakterem činnostem policejních sil okamžité reakce (např. řízení silničního provozu, provádění dílčích úkonů v trestním řízení).[3]

Tvorba konceptu

V případě aktivního útočnicka, byla před vznikem prvosledových hlídek, primárně situace řešena prvními příslušníky nacházejícími se na místě události, především příslušníky místních či obvodních oddělení, kteří nedisponovali dostatečnou balistickou ochranou, dlouhými zbraněmi, případně jim nebyl dán dostatečný prostor pro potřebný výcvik k zvládnutí těchto situací. Hlavní složkou pro řešení situací s aktivními útočnickými byly zásahové jednotky, které se nacházejí v osmi krajských městech (původních krajských ředitelství) + jsou zřízeny dvě speciální jednotky pro ochranu jaderných elektráren (Dukovany a Temelín), které rovněž mohou plnit některé úkoly zásahových jednotek. Zásahové jednotky jsou vybaveny kvalitním materiálním vybavením a příslušníci jsou trénováni k taktickému zásahu jakéhokoliv typu útoku aktivního útočnicka. S vývojem bezpečnostní situace a nástupu aktivních útočnicků se do popředí úspěchu při ochraně civilního obyvatelstva dostala položka času příjezdu záchranných složek, primárně policie. Útok, jak již bylo zmíněno, v mnoha případech trvá jen pár minut, a proto dojezdový čas první hlídky může být hlavním faktorem pro záchranu mnoha životů. Dojezdové časy zásahových jednotek se pohybovaly v rámci několika desítek minut až hodin, čímž se v případě aktivního útočnicka vytrácela úspěšnost zásahu na minimum.

K změně taktiky zákroků u uvedených situací, byla ve spolupráci s instruktory a Policejním prezidiem ČR vypracována i výcviková metodická pomůcka se stejnojmenným názvem AMOK. Následně bylo uskutečněno mnoho cvičení v součinnosti s ostatními složkami IZS. Od roku 2015 téměř každý rok pořádají jednotlivé kraje cvičení posilující součinnost všech složek IZS, které jsou pravidelně zveřejňovány na internetových stránkách policie. Tato cvičení významným způsobem posilují systém kooperace, rozdělení úkolů a v neposlední řadě i zvyšují představitivost a orientaci příslušníků v situacích podobného typu. Národní srovnávací cvičení pak probíhá jednou ročně v Koutech nad Desnou v rámci soutěže Rallye Rejvíz, kde jsou zúčastněny posádky záchranné zdravotní služby z celého světa. Při události primárního významu s aktivním útočnickem je úkolem prvosledové hlídky dorazit v co nejkratším dojezdovém čase na místo určení, na místě získat a předat informace nezbytné pro koordinaci nasazení dalších sil a prostředků policie a základních složek integrovaného záchranného systému a zneškodnit aktivního útočnicka. [4]

Oddělení pověřené výcvikem

Území ČR je rozděleno na 73 územních obvodů, 3 městská ředitelství policie (Plzeň, Brno a Ostrava) a čtyři obvodní ředitelství v Praze. Na úrovni *krajských ředitelství* policie byly pověřeny úlohou prvosledových hlídek pohotovostní a eskortní oddělení (mimo Karlových Varů a Liberce), v Praze pohotovostní motorizovaná jednotka. Na úrovni *územních odborů* plní úlohu prvosledových hlídek oddělení hlídkové služby. V případě, že na územním odboru není zřízeno oddělení hlídkové služby, je

na místo vysílána hlídka odvodního oddělení policie, které je nejbližší místu události. Na letištích pak tento výkon provádí hlídky služby cizinecké policie.

Koncepce rozvoje Policie do roku 2020 (2022)

V období vzniku prvosledových hlídek se policie potýkala především s celkovými problémy personálního stavu. Nový zákon o služebním poměru, který vyšel v platnost roku 2007, si vyžádal masivní vlnu odchodů starších příslušníků a následná ekonomická krize mezi lety 2010 a 2012 způsobily, že v roce 2013 měla Česká republika pouhých 38 363 příslušníků Policie ČR ve služebním poměru. Koncepce rozvoje policie uvádí, že vzhledem k bezpečnostní situaci a z hlediska zajištění vnitřní bezpečnosti je navrhováno posílit policii o 4000 policistů do roku 2020.^[5] Koncepce pohlíží i na případné dodatečné změny v těchto počtech způsobených např. ekonomickou situací, negativním demografickým vývojem či změnou politické podpory.

Analýza pěti aspektů vyplývajících z události v Uherském Brodě

Ministerstvo vnitra vypracovalo po útoku v Uherském Brodě analýzu pěti aspektů, zabývající se žádoucím posunem pro prvosledové hlídky v budoucích letech. Analýza stanovuje jako žádoucí stav PSH především dojezdový čas na události AMOK nejdéle 15 minut, zabezpečit minimální vybavení v podobě balistické ochrany a dlouhých zbraní a neblokovaní prvosledových hlídek úkoly, které jim znemožňují okamžitý služební zákrok.^[6] Dále analýza navrhuje řešení v podobě navýšení služebních míst na celkem 65 územních odborech na zřízení prvosledových hlídek, což by znamenalo navýšení o přibližně 1300 příslušníků. Navýšení by se netýkalo hlavního města, kde je zřízeno PMJ a městských ředitelství kde jsou zřizována oddělení hlídkové služby. Tato navyšování bude nutné rozložit do období pěti let a zajistit i materiálně technické zabezpečení a výcvik (cca 130tis./policista).^[7] Prvosledové hlídky svou úlohu plní v celé republice v počtu téměř 217 prvosledových hlídek.^[8]

Případy v České republice

Situace v České republice vykazuje znaky vysoké bezpečnosti a útoky aktivních útočníků jsou dosud spíše výjimkou, ve srovnání se zahraniční situací, nicméně je důležité neustále zdokonalovat systém reakce pro případ, že k takovým útokům bude docházet. S ohledem na ojedinělost útoků aktivních útočníků na území ČR, není možné vykázat objektivní statistiku průběhů činů se stejným jmenovatelem, lze však podrobněji rozebrat útoky jednotlivě a následně v dalších kapitolách vysvětlit vývoj reakce Policie ČR na tyto situace.

Barbora Orlová - dne 14. 10. 2014 došlo k incidentu ve Žďáru nad Sázavou, kde 26 letá Barbora Orlová trpící paranoidní schizofrenií pronikla do šaten školské budovy, kde nožem napadla žačku tamní školy. Tohoto jednání si povšimnul 16 letý student Petr, který se pokusil útok odvrátit, přičemž utrpěl bodné zranění v oblasti hrudníku, kterému na místě podlehl. Barbora Orlová ve svém jednání pokračovala a bodnou zbraní následně pořežala i další studentku. Policisté při zákroku užili donucovací prostředek taser, čímž zastavili protiprávní jednání a ženu zadrželi.^[9]

Zdeněk Kovář - dne 24. 2. 2015 došlo na území ČR k jednomu z největších útoků na civilní obyvatelstvo, když 63 letý Zdeněk Kovář vstoupil do restaurace Družba v Uherském Brodě a bez jediného varování začal střílet legálně drženými zbraněmi. Již prvními výstřely z největší pravděpodobností usmrtil 7 zákazníků restaurace a servírku. Jen pár minut po střelbě se na tísňovou linku ozývá mnoho oznamovatelů. První hlídka obvodního oddělení bez balistické ochrany či dlouhých zbraní na místo přijíždí přibližně deset minut po oznámení. Poté co dojde k výstřelu na policisty, nastane tzv. barikádová situace, která bude trvat až do příjezdu zásahové jednotky. Policisté z důvodu ochrany rukojmích zajistí okolí restaurace a čekají na příjezd zásahové jednotky Brno přibližně hodinu a deset minut. Samotný zásah je proveden téměř dvě hodiny od doby, co

Zdeněk Kovář vstoupil do restaurace a je nalezeno 9 těl včetně útočnicka, který spáchal sebevraždu.

Ctirad Vitásek - Dne 10. 12. 2019 navštívil ostravskou fakultní nemocnici Ctirad Vitásek, který se dle dostupných výpovědí potýkal s utkvělou představou, že trpí nemocí, se kterou mu v nemocnici nejsou schopni pomoci. Po sedmé hodině ranní vstoupí do čekárny traumatologie, ve které se nachází dostatečné množství lidí a bez jediného upozornění začne střílet nelegálně drženou krátkou střelnou zbraní do pacientů. Jeho běsnění ukončí až prázdný zásobník. Ctirad Vitásek nemocnici neprodleně opustí a i přes to, že se první hlídky k nemocnici dostaví již 5 minut po prvním oznámení, pachatel se na místě spáchání činu nenachází. Během několika dalších minut se na místo dostaví i Speciální pořádková jednotka, zásahová jednotka Moravskoslezského kraje a ostatní složky IZS a policejní posily z Jihomoravského kraje aj. I přes okamžitou reakci složek IZS si útok vyžádá na 7 obětí. Pátrání a dostatek informací nakonec policii dovedou k obci Děhylov, kde Ctirad Vitásek spáchá sebevraždu ještě před zákrokem policie.

plukovník ve výslužbě doc. Ing. Martin Hrinko, Ph.D., MBA, LL.M.

VŠ CEVRO Institut Praha, Katedra bezpečnostních studií.

[1] JELÍNEK, Libor. Taktické postupy a technické prostředky prvosledových hlídek a jejich vývoj. Praha 2021. Diplomová práce. CEVRO Institut. Vedoucí práce Martin Hrinko.

[2] Plní úkoly dle čl. 2 písm. e) a čl. 7 ZPPP č. 180/2012 o plnění základních úkolů služby pořádkové policie

[3] ZPPP č. 130/2020 o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti

[4] Katalogový soubor typové činnosti. STČ - 14/IZS. Typová činnost složek IZS při společném zásahu. Amok - útok aktivního střelce

[5] Policejní prezidium České republiky. Koncepce rozvoje Policie České republiky do roku 2020 (2022). Aktualizované roku 2017

[6] Ministerstvo vnitra České republiky. Analýza pěti aspektů vyplývajících z události v Uherské Brodě. 2015

[7] Tamtéž

[8] BOCÁN, Josef. Balistické vesty. policie.cz [online]. 2019 [cit. 2020-12-01]. Dostupné >>> [zde](#).

[9] MARTÍNEK, Roman. Vražedkyně Barbora Orlová zůstane v detenci, rozhodl soud. Pelhřimovský

deník [online]. [cit. 2020-12-31]. Dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [Festival jako prestižní teambuilding](#)
- [Spojení Generali České a Právní ochrany D.A.S. přináší první výhodu: navýšení pojistného limitu na 5 milionů](#)
- [Kultura jako prestižní benefit: Proč by právní firmy měly sázet na „inteligentní zážitky“? Rozhovor s JUDr. Martinou Jankovskou](#)
- [Wolters Kluwer uvádí na český trh AI právní pracovní prostor Libra s integrovaným obsahem ASPI](#)
- [Jak ušetřit na energiích, aniž byste porušili zákon](#)
- [SLUTO DAŇOVÁ & ÚČETNÍ firma roku 2025: Kdo se letos zařadil mezi špičky oboru?](#)
- [Novela stavebního zákona, transparentní odměňování a AI v právní praxi: zveme na odborné konference Wolters Kluwer](#)
- [Zásady a principy soukromého práva jako základ moderní právní praxe. Proč má studium LLM smysl nejen pro právníky](#)
- [Kmenové listy v s.r.o. – právní rámec, převod a praktické dopady](#)
- [Executive LLM: Prestižní milník pro právní profesionály. Business Institut otevírá jarní cyklus již 1. března](#)